



ARKIVVERKET
RIKSARKIVET

Samdok

samla samfunnsdokumentasjon

Sluttrapport



PRIORITERT OPPGAVE

Arkiv i eForvaltning

Oppgave 2016/1 Kartlegging Løpende overføring av digitalt skapt arkivmateriale til depot - kommunal sektor

Utarbeidet av
Karin Gjelsten

Rapportdato
2. november 2016

OPPGAVE	2016/1 Kartlegging Løpende overføring av digitalt skapte arkiv – kommunal sektor
Ansvarlig delprosjekt	Arkiv i eForvaltning
Arbeidsgruppens leder	Karin Gjelsten, Bergen byarkiv
Arbeidsgruppens medlemmer	Følgende personer har deltatt i arbeidsgruppen: Orié Kimura, <i>Trondheim byarkiv</i> , Petter Høiaas, <i>IKA Kongsberg</i> , Kristian Strømme, <i>Hordaland fylkeskommune</i> og Karin Gjelsten, <i>LLP/Bergen Byarkiv</i> (leder).
Målformulering	Resultatet av kartleggingen skal være en rapport som oppsummerer de aktuelle aktivitetene i kommunale depotinstitusjoner, samt hvilke typer arkiv som omfattes, metodikk for innhenting og verktøy som benyttes. Rapporten bør inneholde en erfaringsoppsummering og en samlet evaluering, med forslag til mulig videre arbeid – herunder vurdering av mulige piloter for eArkiv i kommunal sektor.
Sammendrag	<p>Opgaven var opprinnelig (2014-2015) ment å være en pilot i kommunal sektor knyttet til Arkivverkets eArkiv-prosjekt. Da dette ikke lot seg gjennomføre, ble oppgaven omdefinert til en kartlegging av status i arbeidet med digitalt arkivmateriale i kommunal sektor.</p> <p>Kartleggingen skulle avdekke hvor langt de forskjellige kommunale depot-institusjonene har kommet med mottak av digitale arkiv, og hvilke institusjoner som gjør hva. Erfaringene kan brukes videre i arbeidet med å komme fram til gode løsninger for kommunale depot.</p> <p>Det ble utarbeidet et kartleggingsskjema med spørsmål som ble sendt til tilsammen 22 kommunale arkivinstitusjoner, deriblant alle IKA'ene, alle byarkiv og alle fylkesarkiv.</p> <p>Undersøkelsen viser at initiativene i de kommunale arkivinstitusjonene er mange, og at de ansatte har bred kompetanse og stor arbeidskapasitet. Mange elektroniske systemer er avlevert, men sårbarheten ved disse institusjonene er stor.</p> <p>Spesielt er det foruroligende at antallet ansatte innen fagfeltet elektroniske arkiver er lavt eller ikke-eksisterende, og at de fleste arkivinstitusjoner ikke har en løsning for fortløpende innsyn i avleverte systemer. Dette er to sentrale hovedutfordringer for de kommunale arkivinstitusjonene.</p> <p>I følge den siste arkivstatistikken, er det 78 % av kommunene som er tilknyttet en eller annen form for kommunal arkivinstitusjon: http://www.survey-xact.no/report/shared/9bccb145-6e90-4b07-9ffd-39eef49173c7</p> <p>Det vil si at for 22 % av kommunene (anslagsvis rundt 80 stykker), er situasjonen muligens verre enn det som er beskrevet her.</p>
Vedlegg	1. Kartlegging Løpende overføring av digitale arkiv til depot - kommunal sektor.xlsx
Oppfølging	Eventuell pilot for løpende overføring av digitalt arkivmateriale bør ses i sammenheng med andre prosjekter i sektoren. Det er bevilget penger til et prosjekt eid av IKA Kongsberg for videre arbeid med konsept og eventuell pilot. Prosjektgruppa vil anbefale at arbeidet som gjøres i IKA Kongsberg vil være å anse som en felles pilot for kommunal sektor. Det kommunale fagmiljøet for elektronisk arkiv, vil i fellesskap sørge for løpende orientering om prosjektet.
Status	Fullført



Delprosjekt Arkiv i eForvaltning	Prioritert oppgave 2016/1	Sak (ePhorte)	Dato 02.11.2016	Side 2 av 7
Forfatter Karin Gjelsten	Tittel Sluttrapport – 2016/1 Kartlegging Løpende overføring av digitalt skapt arkivmateriale til depot – kommunal sektor			

1 Innledning

Oppgaven var opprinnelig (2015) ment å være en pilot i kommunal sektor knyttet til Arkivverkets eArkiv-prosjekt. Da dette ikke lot seg gjennomføre, ble oppgaven omdefinert til en kartlegging av status i arbeidet med digitalt arkivmateriale i kommunal sektor.

Mandat: Arbeidsgruppa skal kartlegge status for kommunale og fylkeskommunale arkivinstitusjoner når det gjelder overføring av digitalt skapt arkivmateriale til depot. Hovedfunnene i kartleggingen skal nedfelles i en kort rapport. Rapporten skal peke på utfordringer og inneholde forslag til videre arbeid med tanke på en pilot om løpende overføring av digitale arkiv til depot.

2 Arbeidsform, gruppesammensetning m.m.

Følgende personer har deltatt i arbeidsgruppen:

Orie Kimura, *Trondheim byarkiv*, Petter Høiaas, *IKA Kongsberg*, Kristian Strømme, *Hordaland fylkeskommune* og Karin Gjelsten, *LLP/Bergen Byarkiv* (leder).

I oppstartsmøte på Riksarkivet tirsdag 2.3.2015, hvor mandat og retning på arbeidet ble diskutert, deltok også Synne Stavheim og Kari Frodesen.

Arbeidsgruppen hadde oppstartsmøte på Riksarkivet tirsdag 2.3.2015 der også Synne Stavheim og Kari Frodesen var til stede. Blant sakene som ble tatt opp på dette møtet var «klargjøring av arbeidsgruppas oppgave og mandat».

Det fremgår av møtereferatet at arbeidsgruppa skal foreta en kartlegging, for å danne seg en oversikt over hvilke løsninger som finnes for mottak og bevaring av digitale arkiver i kommunale arkivinstitusjoner. Oversikten som skal presenteres i arbeidsgruppas rapport, skal danne bakgrunn for mulige piloter for løpende overføring av digitalt arkivmateriale til depot - og kartleggingen vil også ha betydning for e-arkivarbeidet i RA.

Ut over dette har arbeidsgruppen hatt to møter; i tillegg møttes deler av gruppen for å slutføre arbeidet med rapporten.

3 Gjennomføring

Kartleggingen skulle avdekke hvor langt de forskjellige kommunale depotinstitusjonene har kommet med mottak av digitale arkiv, og hvilke institusjoner som gjør hva. Erfaringene kan brukes videre i arbeidet med å komme fram til gode løsninger for kommunale depot.

3.1 Metode

Det ble utarbeidet et kartleggings skjema med spørsmål som ble sendt til tilsammen 22 kommunale arkivinstitusjoner, deriblant alle IKA'ene, alle byarkiv og alle fylkesarkiv. Arbeidsgruppen hadde et oppfølgingsmøte i Bergen med gjennomgang av svarene fra undersøkelsen den 30. mai.



Delprosjekt Arkiv i eForvaltning	Prioritert oppgave 2016/1	Sak (ePhorte)	Dato 02.11.2016	Side 3 av 7
Forfatter Karin Gjelsten	Tittel Sluttrapport – 2016/1 Kartlegging Løpende overføring av digitalt skapt arkivmateriale til depot – kommunal sektor			

4 Resultatet av undersøkelsen

Av de 23 arkivinstisusjonene som fikk spørreskjema tilsendt, var det 18 som svarte innen fristen, 1. mai. Etter en runde med purring og telefonsamtaler, har samtlige av instisusjonene som opprinnelig fikk tilsendt kartleggingskjema nå besvart undersøkelsen. Dette rokker imidlertid ikke ved konklusjonene som er trukket i rapporten.

Nedenfor blir de viktigste funnene fra spørreundersøkelsen oppsummert og kommentert:

Har dere rutiner for håndtering av elektronisk arkivmateriale?

16 av 20 arkivinstisusjoner svarte bekreftende på dette.
Tre instisusjoner svarte nei, og én svarte ikke relevant.

Har dere planer om etablering av slike rutiner (for håndtering av elektronisk arkivmateriale)?

Her svarte om lag halvparten ja og halvparten nei.

Kommentar: Tolkningen av dette svaret er litt vanskelig å bruke, da et «nei» også kan bety at rutiner allerede er på plass.

Antall ansatte som arbeider med elektronisk arkivmateriale

På dette spørsmålet svarer 15 instisusjoner ja på at de har ansatte som arbeider med elektronisk arkivmateriale. Antallet ansatte varierer mellom 6 og 0,6 årsverk. 9 instisusjoner svarer at de har én person til disse oppgavene.

Kommentarer:

Med tanke på de store oppgavene arkivinstisusjonene har foran seg på det digitale området, og med kunnskap om at flere instisusjoner har et stort etterslep når det gjelder å ta i mot elektronisk arkivmateriale, er antallet ansatte som arbeider med elektronisk arkivmateriale foruroligende lavt. Flere arkivinstisusjoner har dessuten en ekstra utfordring med de kommende kommunesammenslåingene, som vil kreve avlevering av avsluttede systemer og innføring av felles/nye løsninger.

Utfordringen her er, i tillegg til at det er store oppgaver, og få som arbeider med det, at kompetansen sitter utelukkende hos denne *ene* personen. For eksempel det er vanlig at det kun jobber én ressurs med dette fagfeltet i eksempelvis et IKA, men kompetanseområdene er overlappende i mye større grad på de andre arkivfaglige områdene enn i det elektroniske.

I praksis betyr dette at dersom en person som har ansvar for innsyn og betjening av arkivmaterialet blir borte noen dager fra arbeidsplassen, er det flere kolleger som kan gå inn i oppgavene og overlape for vedkommende som er borte. Imidlertid er det slik at dersom den *ene* med kompetanse på elektroniske arkiv blir borte, er det ingen som kan løse de konkrete oppgavene knyttet til elektroniske arkiv - eller svare



Delprosjekt Arkiv i eForvaltning	Prioritert oppgave 2016/1	Sak (ePhorte)	Dato 02.11.2016	Side 4 av 7
Forfatter Karin Gjelsten	Tittel Sluttrapport – 2016/1 Kartlegging Løpende overføring av digitalt skapt arkivmateriale til depot – kommunal sektor			

på spørsmål knyttet til disse. De andre fagansvarlige har en kunnskapsredundans hos sine kollegaer som er mer eller mindre fraværende for e-arkivaren.

I tillegg er det viktig å være klar over at den ene e-arkivaren skal kunne betjene opptil 30-40 kommuner.

Vedrørende tilgjengeliggjøring og innsyn

De fleste arkivinstitusjonene arbeider med elektronisk arkiv på ett eller annet nivå (83 %), mens svært få av de som har tatt imot arkivsystemer har en form for innsynsløsning. Med dette menes muligheten for å tilgjengeliggjøre historiske data for kommunens saksbehandlere og ledere, noe som bidrar til en effektiv og sikker saksbehandling. Med en «innsynsløsning» menes her en løsning som er søkbar, og som gir fortløpende tilgang til alle arkiverte data, uten at disse manuelt må søkes opp i de avsluttede systemene.

Når det gjelder spørsmål om hvilke typer materiale som er mottatt, nevnes både sak-/arkivsystem (Koark og Noark), fagsystem og private arkiver.

Type system som har produsert mottatt materiale (fagsystem – navn og leverandør):

- Mange ulike systemer, og ulike leverandører
- BVPro, Gerica, MD Forlik, MD Sosial, Promed, Socio, Familia, MD Flyktning
- Flere
- Mange forskjellige systemer og leverandører
- Mange ulike system typer. Hovedtyngden fra helse- og sosialsektoren
- IKA Øst sine kommuner har en systemportfølje som består av 233 systemforekomster. Av disse er 75 % fagsystemer. Mange ulike systemleverandører, eks. Visma, Evry, Telenor Alliance, IBM, Geomatikk, Gatsoft, IST, FAMAC, OppAd mmm
- BV Pro
- BVPRO - Visma, Sosio - Tieto,
- liste må ettersendes
- Marthe, Oscar - ukjente leverandører
- Varierende

Type system som har produsert mottatt materiale («annet navn og leverandør»):

- Saksbehandlingsystem fra interkommunalt selskap
- MS Access-baserte baser
- Filkataloger, digitale lagringsmedier, nettsider
- Ingen
- Konverterte filstrukturer til Noark 5
- Ingen uttrekk
- Type system som har produsert mottatt materiale: - Privatarkiv - Arkivskaper
- Websider fra idrettslag
- Forum WinSak - Stavanger europeisk kulturhovedstad 2008
- Triztan Vindtor, Hans Aleksander Hansen

Metode for test av mottatt materiale

Arkade4 benyttes av 3 institusjoner (18 %), ArkN4 benyttes av 5 institusjoner (29 %), mens 53 % mener at spørsmålet ikke er relevant.



Delprosjekt Arkiv i eForvaltning	Prioritert oppgave 2016/1	Sak (ePhorte)	Dato 02.11.2016	Side 5 av 7
Forfatter Karin Gjelsten	Tittel Sluttrapport – 2016/1 Kartlegging Løpende overføring av digitalt skapt arkivmateriale til depot – kommunal sektor			

Kommentar: «Ikke relevant» skyldes sannsynligvis at spørreskjemaet åpnet ikke for mer enn ett valg, slik at «ikke relevant» sannsynligvis er brukt av mange som benytter flere eller alle av de ovenstående. Bildet blir derfor ikke korrekt. Det vil si at gruppen *ikke* antar at 53% mener at dette ikke er relevant, men at man ikke ville velge bort noen av de andre metodene som brukes.

Til dette spørsmålet åpnet spørreskjemaet også for kommentarer, og kommentarene er gjengitt her:

- Bruker flere av metodene over for testing.
- Pia
- Vet ikke
- Noark 5 validering
- Pia (Riksarkivet)
- Andre egenprodusert
- Egne rutiner, men manglende verktøy
- Bruker mange forskjellige metoder, alt etter uttrekkets opprinnelse og format. For Noark-uttrekk benyttes ArkN4, Arkade4 og PIA. For Fagsystemer benyttes egne rutiner.
- For noark-system bruker vi PIA og ArkN4. For fagsystem mottar vi bare tabelluttrekk i XML-format. Disse testes med XML-editoren Altova XmlSpy for validering og opplasting av data til en proprietær databaseplattform (MySQL) i tillegg foretas det en manuell gjennomgang og sjekking iht. til en sjekkliste laget av KDRS som bygger på regelverket som gjelder for godkjenning av eArkiv
- ADDML, Arkade - så lange det virket, egenutviklede prosedyrer i SAS,SQL Server, mm
- Er ikke bare ett verktøy som brukes. Bruker verktøy som KDRS har "samlet" i sin portefølje.
- Egne metoder
- Vi er med i KDRS og er med på å bygge opp e-arkiv i tjenester som medlem
- Tester etter Riksarkivarens forskrift Kap. 8
- Vi har ikke fått avlevert noen kommunale uttrekk enda, og har ikke testet noen.
- ?
- Ingen
- eXist XML-database
- Diverse editorer og viewere

Løsning for digitalt sikringsmagasin (ESSArch eller lignende) – beskriv kort:

Det er to svar som går igjen hos de aller fleste som håndterer elektroniske arkiv, og det er

- «EssArch som medlem hos KDRS» eller
- lokalt eget DSM med EssArch.

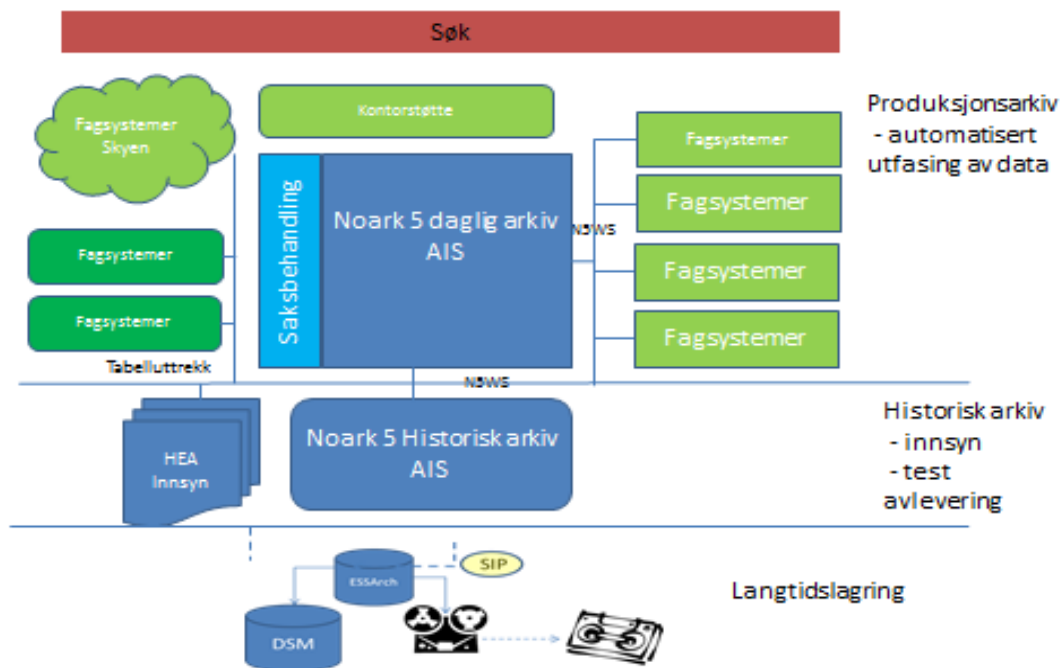
Kommentar:

I Bergen kommune er det planlagt en løsning med integrasjon mellom fagsystemer og Noark 5, der innsynsløsningen skal vise både aktive og avsluttede saker (*se figur neste side*).



Delprosjekt Arkiv i eForvaltning	Prioritert oppgave 2016/1	Sak (ePhorte)	Dato 02.11.2016	Side 6 av 7
Forfatter Karin Gjelsten	Tittel Sluttrapport – 2016/1 Kartlegging Løpende overføring av digitalt skapt arkivmateriale til depot – kommunal sektor			

Fremtiden er lys - en arkivarkitektur i Bergen kommune



5 Leveranser

Leveransen fra prosjektet består av sluttrapport og et vedlegg (excel-fil) hvor svarene fra undersøkelsen er satt inn i tabellform.

6 Anbefalinger om videre arbeid

Undersøkelsen viser at initiativene i de kommunale arkivinstitusjonene er mange, og at de ansatte har bred kompetanse og stor arbeidskapasitet. Mange elektroniske systemer er avlevert, men sårbarheten ved disse institusjonene er stor.

Spesielt er det foruroligende at antallet ansatte innen fagfeltet elektroniske arkiver er lavt eller ikke-eksisterende, og at de fleste arkivinstitusjoner ikke har en løsning for fortløpende innsyn i avleverte systemer. Dette er to sentrale hovedutfordringer for de kommunale arkivinstitusjonene.

I følge den siste arkivstatistikken, er det 78 % av kommunene som er tilknyttet en eller annen form for kommunal arkivinstitusjon:

<http://www.survey-xact.no/report/shared/9bccb145-6e90-4b07-9ffd-39eef49173c7>



Delprosjekt Arkiv i eForvaltning	Prioritert oppgave 2016/1	Sak (ePhorte)	Dato 02.11.2016	Side 7 av 7
Forfatter Karin Gjelsten	Tittel Sluttrapport – 2016/1 Kartlegging Løpende overføring av digitalt skapt arkivmateriale til depot – kommunal sektor			

Det vil si at for 22 % av kommunene (anslagsvis rundt 80 stykker), er situasjonen muligens verre enn det som er beskrevet her.

Mulige piloter?

Eventuell pilot for løpende overføring av digitalt arkivmateriale bør ses i sammenheng med andre prosjekter i sektoren. Det er bevilget penger til et prosjekt eid av IKA Kongsberg for videre arbeid med konsept og eventuell pilot. Prosjektgruppa vil anbefale at arbeidet som gjøres i IKA Kongsberg vil være å anse som en felles pilot for kommunal sektor. Det kommunale fagmiljøet for elektronisk arkiv, vil i fellesskap sørge for løpende orientering om prosjektet.

Bergen, 02.11.2016